

Список використаних джерел

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>.
2. <https://www.npu.gov.ua/timeline?&type=all>.
3. <https://wiki.legalaid.gov.ua/>.
4. <https://www.kmu.gov.ua/>.

Грина БАЗИЛЯК,

здобувачка ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ

Юрій КРИВИЦЬКИЙ

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕМОКРАТИЧНОГО ДЕРЖАВНОГО РЕЖИМУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Демократичний державний (політико-правовий) режим як один з елементів форми держави є станом політичного життя суспільства, за якого державна влада здійснюється на основі принципів реальної участі громадян у формуванні державної політики, утворенні та діяльності державних органів, дотримання прав і свобод людини [1, с. 57]. Державний режим пройшов довгий етап становлення, адже зародився в часи Стародавньої Греції. Його описували та досліджували його вплив на суспільний розвиток такі великі філософи як Демокріт, Сократ, Арістотель, Платон та ін. У свою чергу демократичний державний режим базується на принципах рівності населення, дотриманні основоположних прав і свобод людини, вільному волевиявленні та управлінні державою. Демократична держава не лише проголошує, а й забезпечує за допомогою юридичних і соціальних гарантій дотримання цих прав та рівність народу перед законом.

Формування демократії в правових державах є природнім і логічним, що стосується власне й України також. У ст. 1 Основного Закону – Конституції, зазначено: «Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава» [2]. Проте повномасштабне вторгнення Російської Федерації внесло свої корективи у функціонування демократичних інститутів держави. Воєнний стан впливає на внутрішньополітичний простір, роботу ЗМІ, доступ до публічної інформації, роботу державних інституцій тощо. Це особливий період функціонування держави, тому деякі обмеження у сфері прав людини є цілком виправданими, та передбачені Конституцією України. Однак усі обмеження, невиконання органами влади певних повноважень мають бути обґрунтовані.

«Війна – не індульгенція на порушення законодавства» – зазначив Ігор Коліушко, голова Центру політико-правових реформ [3]. Але, розглядаючи роботу органів державної влади, можемо спостерігати деяке нехтування повноваженнями. До прикладу, Президент України невчасно підписує закони, ухвалені парламентом, про що зазначено у ст. 94 Конституції.

Кабінет Міністрів України як вищий орган виконавчої влади часом самоусувається від діяльності. Його роботу часто виконують інші державні установи, котрі не мають на це повноважень, такі як Національна рада з відновлення, Офіс Президента України тощо. Хоча глава держави демонструє себе в якості стійкого лідера, що є актуальним у кризовий для країни час, після війни це може мати негативні наслідки, в разі залежності політичної системи від однієї особи, а не від інституцій, навіть без перевищення ним владних повноважень. Функції дорадчого органу – Офісу Президента України, не визначені в Конституції, що може створити труднощі в розподілі діяльності між працівниками організації.

Однією із засад демократії є можливість вільних виборів. Проводити вибори одразу після закінчення війни є недоречним, зважаючи, що потрібно вирішити кризові проблеми, які постануть одразу, відновити державний реєстр виборців, надати змогу проголосувати внутрішньопереміщеним особам і тим, хто проживає за кордоном, тощо. На територіях, що постраждали від бойових дій, також необхідно відновити базовий спектр послуг, необхідних для організації голосування. На територіях, які були довготривалий час окуповані, проведення виборів певний час буде неможливим через необхідність відновлення державної влади, судової та правоохоронної систем, роботи українських політичних партій, засобів масової інформації. Лише на умовах відновлення цих складових буде можливе голосування у вільний, чесний спосіб.

Держава разом з активним залученням громадськості має вже розпочати вивчення, дослідження та розв'язання цих проблем, для можливості забезпечити ефективне функціонування демократії на території України як зараз, так і в майбутньому. Загальнолюдські, світові цінності є орієнтиром для української нації. Саме тому можливість вільного волевиявлення народу має бути не лише формально прописана в законодавстві, а й існувати фактично, реально.

Список використаних джерел

1. Теорія держави та права : навч. посіб. / Є. В. Білозоров та ін. / За заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. Київ : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.

2. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4239>.

3. Виграти війну і не програти демократію: чи зможе Україна впоратися з цим завданням? *Детектор медіа*. URL: <https://cs.detector.media/law-and-money/texts/185519/2023-07-05-vygraty-viynu-i-ne-prograty-demokratiyu-chy-zmozhe-ukraina-vporatysya-z-tsym-zavdanniam/>.

4. Загрози та виклики демократії у воєнний час: думки експертів. *UPLAN*. URL: <https://uplan.org.ua/news/zahrozy-ta-vyklyky-demokratii-u-voieniiny-chas-dumky-ekspertiv/>.

Софія БАРТОШ,

курсант 302 н.г. навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ,

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри тактичної підготовки навчально-наукового інституту № 3 Національної академії внутрішніх справ

Богдан ЛІЩУК

КІБЕРБЕЗПЕКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ

Російська агресія проти України супроводжується не лише військовими, але й кіберзасобами. Ще задовго до повномасштабного вторгнення росія посилала кібератаки на держоргани, оборонно-промисловий комплекс, інфраструктурні об'єкти, ІТ-мережі та ЗМІ в Україні. Кіберборотьба й кіберзахист стали одними із ключових елементів гібридної війни.

Наші фахівці та хакери-волонтери не лише успішно протистоять нападам, а й завдають дошкульних ударів у відповідь. Сьогодні війна в інформаційному просторі, завдає не менших збитків, аніж на полі бою, оскільки країна-агресор застосовує інтернет-технології задля дезінформації міжнародного суспільства щодо повномасштабного вторгнення в Україну, пропагування ворожих ідей, антиукраїнських наративів тощо. Виокремлено основні спроби кібератак починаючи від 24 лютого 2022 року. Визначено, що для ефективного протистояння наявним загрозам в кіберпросторі, потрібні належні умови та узгоджена взаємодія суб'єктів забезпечення кібербезпеки в державі [1].

Найбільше страждають від кібератак державні установи, банки та фінансові організації, інтернет-магазини, ІТ-компанії, бізнес, який працює з персональними даними клієнтів, виробничі компанії та стартапи. Проаналізувавши статистику за останніх два роки війни можна сказати те, що кожна українська компанія повинна бути